کوتاه‌شدن دست متصرفان از حریم تهران

مدیریت شهری با تخریب ویلاها، اقدام به آزادسازی اراضی حریم پایتخت کرد

براساس مصوبه شورای‌عالی شهرسازی و معماری ایران، شهر تهران حدود ۵هزار و ۹۱۸کیلومترمربع مساحت دارد؛ محدوده‌ای که جزو اراضی ملی و بیت‌المال محسوب می‌شود و درعین‌حال ظرفیت یا میراثی برای آیندگان است تا هم‌راستا با توسعه شهری و افزایش جمعیت بتوان از آن برای ایجاد یا افزایش ســرانه‌های خدماتی، فرهنگی، رفاهــی و... بهره گرفت. علاوه بر اجرای طرح‌های عمرانی و ارائه خدمات در حوزه نگهداشــت و پیگیری موضوعات حمل‌ونقل عمومی و... براساس مواد ۱۰۰ و ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها و ماده ۲ قانون تعاریف محدوده حریم شهر، روستا، شهرک و نحوه تعیین آنها، صدور پروانه ساختمانی و دیگر مجوزهای قانونی برای ساخت‌وساز در حریم به‌عهده شهرداری است؛ ازاین‌رو نظارت و کنترل این دستگاه برای جلوگیری از ساخت‌وساز غیراصولی در محدوده حریم ضرورت دارد و بخشی از وظیفه شهرداری محسوب می‌شود؛ چراکه ساخت‌وساز در حریم شهر تهران سبب ازبین‌رفتن اراضی کشاورزی، باغ‌ها و جنگل‌ها می‌شود و چه‌بسا آیندگان را با مشکلات کمبود سرانه مواجه کند. به‌هرحال با اشباع شدن کلانشهری چون تهران از ساخت‌وساز، افراد سودجو باتوجه به نیاز بازار مسکن اقدام به توسعه ساخت‌وساز در حریم و حاشیه شهر تهران کرده‌اند؛ زمین‌خوارانی که بی‌توجه به اهمیت اراضی ملی در حریم، با ساخت‌وســازهای بی‌رویه، توازن شهر و حاشــیه را به هم می‌زنند. این موضوع در تمام ادوار مدیریت شهری وجود داشته و همچنان شاهد آن بوده و هستیم که عده‌ای در سایه نبود برخی از نظارت‌ها اقدام به دخل و تصرف در اراضی حریم شهر تهران اعم از باغ‌ها و اراضی کشاورزی و... می‌کنند. نتیجه این تصرفات غیرقانونی ساخت ویلاهای لاکچری، مجموعه‌های تفریحی و... است که هر چندوقت یک‌بار قد می‌کشند و رخ نشــان می‌دهند. گرچه در دوره‌های گذشته هم مدیران شهری برای برخورد با زمین‌خواران اقداماتی انجام داده‌اند، اما در این دوره شهرداری تهران دست‌اندازی به حریم شــهر را خط قرمز خود تعیین کرده است؛ به همین دلیل نه‌تنها مجوز ساخت‌وساز را در آنها نمی‌دهد، بلکه با متخلفان و افراد سودجو و فرصت‌طلب که از هر موقعیتی برای کسب درآمد و افزایش سود خود اســتفاده می‌کنند، برخوردی قاطع دارد. عملکرد ۲۰ماه گذشته شهرداری تهران نشان می‌دهد که توجه به سیاست و رویکرد مدیریت شهری در حفظ و صیانت از حریم شهر تهران موجب شده تا شهرداران مناطق نسبت به این موضوع با حساسیت بیشتری عمل کرده که در نهایت شاهد تخریب و آزادسازی اراضی حریم اعم از باغ‌ها و زمین‌های کشاورزی بودیم. در ادامه گزارش به نمونه‌هایی از آنها اشاره شده است:

بررسی
زینب زینال‌زاده
روزنامه‌نگار

آزادسازی ۱۱هکتار از باغ‌های شمس‌آباد و فیروزبهرام

شــمس‌آباد و فیروزبهرام، در محدوده حریــم منطقه ۱۸ قرار دارند که بخش زیادی از آنها اراضی زراعی و باغ اســت. همین موضوع سبب شــد تا پای زمین‌خواران به آنجا باز شود و اقدام به ساخت‌وساز کنند. متصرفان به‌دلیل موقعیت جغرافیایی که شمس‌آباد و فیروزبهرام داشــتند، در زمینی حدود ۱۱هکتار از اراضــی زراعی و باغ‌ها اقــدام به ســاخت ۸ویلای لاکچری کرده بودند؛ ویلاهایی با امکاناتی مانند اســتخر، زمین‌بازی و... . مدیریت شــهری در دوره جدید موضــوع را پیگیری و پس از دریافت مجوز قوه قضاییه اقدام به تخریب ویلاها کرد و ۱۱هکتار از اراضی حریم آزادسازی شدند. همچنین در محله تقی‌آباد هم حدود ۵۰هزار متر از اراضی کشــاورزی توسط زمین‌خواران به کارگاه صنعتی و مرکز تفکیک غیرمجاز پسماند خشک تبدیل شده بود که با تلاش شهرداری سوله‌ها تخریب و آزادسازی در اراضی صورت گرفت.

تخریب یک هکتار از بناهای غیرمجاز در دشت نمه

دشــت نمه و جاده امامــزاده در حریم منطقه ۵قــرار دارند و مکان‌های زیارتی و تفریحی محســوب می‌شوند. اخیراً عده‌ای از زمین‌خواران با تصور اینکه مدیریت شــهری نظارتی در این محدوده ندارد، از طریق دیوارچینی، فنس‌کشــی و... اقدام به تصرف بخش‌هایی از ایــن حریم کرده بودنــد. رصد نیروهای شهرداری مشــخص کرد که ۱۶مورد از بناهای ساخته شده در این محدوده که در زمینی به مســاحت یک هکتار انجام شده، غیرقانونی است؛ ازاین‌رو موضوع را پیگیری کرد و پس از اینکه مسجل شد زمین‌خواران به اراضی حریم دست‌اندازی کرده‌اند، مجوز قضایی اخذ کردند و وارد عمل شــدند و ساخت‌وســازها تخریب و اراضی آزادسازی شد. همچنین زمین‌خواران تحرکاتی در مرادآباد و حصارک داشــتند که با برخــورد جدی و قاطع مدیریت شهری مواجه شــدند و آزادســازی در اراضی حریم صورت گرفت.

کوتاه‌شدن دست متصرفان از ۲۳هزار متر از حریم سوهانک

سوهانک از روستاهای شــمیران است که حدود ۱۵کیلومتر از مرکز شهر فاصله دارد. باغ‌های زیادی در سوهانک واقع شده که به همین دلیل آب‌وهوای مطبوعــی دارد. گرچه برخی از باغ‌ها تخریب و ساخت‌وساز در آنها انجام شــده، اما هنوز هم در این محدوده حدود ۳۰باغ با درختان زیبا و کهنسال وجود دارد که صیانت از آنها ضروری است؛ به همین دلیل است که نیروهای شــهرداری منطقه یک مدام در این محدوده گشتزنی دارند و وضعیت باغ‌ها را رصد می‌کنند تا مبــادا زمین‌خواران اقدام به تخریب آنها کنند؛ نظارت‌هایی که در نهایت منجر به آزادسازی ۲۳هزار متر از اراضی حریم سوهانک شد؛ بخش‌هایی که افراد فرصت‌طلب با ترفندی خاص اقــدام به تصرف آنها کرده بودند. زمین‌خواران پس از شناسایی باغ‌های اطراف آنها اقدام به کاشت نهال و درخت کرده و سپس با ادعای حق ریشه تلاش می‌کردند زمین‌های متعلق به منابع طبیعی اطراف باغ‌ها را تصرف کنند و در آنها ساخت‌وســاز انجام دهند. به‌هرحال مدیریت شهری صیانت از ایــن اراضی را بــا جدیت پیگیری می‌کنــد و اجازه نمی‌دهد افراد سودجو به مقصود خود برسند.

حفاظت از ۴۲۰۰متر مربع از حقوق عامه

منطقه ۱۹ حدود ۷۲کیلومتر حریم دارد که بخش زیادی از آن در نواحی ۴و ۵ و اندکی هم در ناحیه ۳قرار دارد. زمین‌خواران از این منطقه هم غفلت نکرده و اقدام به ساخت‌وساز در ۴هزار و ۲۰۰مترمربع از اراضی حریم کــرده بودند. آنها با تصور اینکه زمین‌ها بلااســتفاده و در اصطلاح بی‌دفاع شــهری هستند و شهرداری هم توجهی به آنها ندارد، ساخت‌وسازهای وسیعی در بخش‌های تجاری و... انجام داده بودند که در نهایت شهرداری با تشــکیل اکیپ‌های ویژه و اخذ مجوز قضایی بناها را تخریب و اراضی را از دســت متصرفان آزاد کرد. شــهرداری منطقه به هیچ‌کس اجــازه تغییر کاربــری زمین به‌ویــژه باغ‌ها و اراضی کشــاورزی که در حریم واقع شــده‌اند را نمی‌دهد؛ چراکه این املاک و اراضی را متعلق به همه شهروندان می‌داند.

تخریب ۳۳مورد بنای غیرمجاز در زمین‌های کشاورزی

منطقه ۲۰در جنوبی‌ترین نقطه پایتخت قرار گرفته و ۵ناحیه آن در محدوده شــهر و ۲ناحیه آن هم در حریم شــهر تهران واقع شــده اســت. بخش قابل‌توجهی از حریم منطقه اراضی کشاورزی اســت که صیفی و ســبزی در آنها کشت می‌شود، اما گویا برخی از زمین‌خــواران با تغییر کاربــری تعدادی از این اراضی به‌صورت غیرقانونی اقدام به ساخت‌وساز کرده‌اند؛ زمین‌هایی که شــهرداری با تغییر کاربری‌شان موافق نیست و مجوزی هم برای ساخت‌وســاز در آنهــا نمی‌دهد. نیروهای گشــت منطقه ســال گذشــته متوجه ۳۳مورد ساخت‌وساز غیرمجاز در اراضی کشاورزی محدوده حریم منطق می‌شوند و موضوع را پیگیری و مجوز قضایی را دریافت و بناها را تخریب می‌کنند. در این اقــدام بیش از ۳۷۵مترمربع دیوارکشــی، محوطه‌ســازی، قطعه‌بندی اراضی کشــاورزی و... تخریب و آزادسازی شده است. همچنین شهرداری منطقه با مشارکت اداره جهادکشاورزی به‌طور مستمر اقدام به رصد فعالیت‌ها در اراضی کشاورزی می‌کند و درصورت بروز تخلف با آنها برخورد صورت می‌گیرد.

صیانت از ۱۸هزار هکتار حریم

حدود ۱۸هزار هکتار از حریم شــهر تهران در شــمال منطقه ۲۲ قــرار گرفته که ۸روســتا در ایــن محدوده وجــود دارد. شهرداری منطقه برای جلوگیری از ساخت‌وسازهای غیرمجاز و دست‌اندازی به اراضی حریم، نظارت‌های مستمر دارد. باتوجه‌به اینکه منطقه نوپا و جدید اســت و همچنان ساخت‌وساز در آن رونق دارد، مدیریت شــهری مجوز ساخت‌وســاز در محدوده حریم را نمی‌دهد و صیانت از حقوق عامه را خواسته شهروندان و وظیفه خود می‌داند.

عکس: همشهری/ محمدعباس نژاد

قانون

ایست؛ ممنوعیت اشغال حریم!

اگر تاکنون گذرتان به حریم و مناطق حاشیه‌ای شهر تهران افتاده باشد، حتما بناها و حصارهایی را دیده‌اید که حریم و بستر رودخانه‌ها که ســرمایه‌های ملی و همگانی محسوب می‌شوند را به اشــغال خود درآورده و دسترســی به آنها را از مردم ســلب کرده‌اند. این موضوع اغلب در محدوده‌های تفرجگاهی شمال، غرب و شرق تهران ازجمله کن و فرحزاد و درکه بیشــتر از هرجای دیگری به چشم می‌خورد. علاوه بر تفرجگاه‌ها، کارخانه‌هایی که ســنگ و ماسه رودخانه‌ها را به تــاراج می‌برنــد و همچنین باغ‌های شــخصی هم در برخی موارد دســت به اشــغال غیرقانونی حریم و بســتر رودخانه‌ها زده‌اند.

یکی از ســودآورترین معادن در اســتان تهران معادن شن و ماسه اســت که در ساخت و ســازها کاربرد زیادی دارد و همزمان با ساخت و سازهای انبوه بازار خود را پیدا می‌کند.

در سال‌های گذشته نیز حساسیت‌هایی درباره این موضوع وجود داشت و هر از گاهی خبرهایی درباره تخریب ساخت و سازهای غیرمجاز در بســتر و حریم رودخانه‌ها منتشر و منعکس می‌شــد اما این موضوع طی ۲سال اخیر به‌صورت ویژه‌ای در دستور کار قرار گرفته است.

شهرداری‌های مناطق جنوبی شهر تهران اکیپ‌هایی را برای بازرسی دائمی از حریم شــهر مامور کرده‌اند تا مانع هرگونه تغییر کاربری شوند اما مشکلی که در این میان بروز می‌کند تقابل حریم مناطق بیســت و دوگانه با روستاها و شهرهای دیگر اســت. در برخی از نقاط حریم همپوشانی بین اراضی وجود دارد و برخی ســودجویان می‌توانند به استناد قوانین شهرهای همسایه تهران یا روســتاهای ثبت‌شده، دست به ســاخت و ســاز بزنند. عوارض این تخلف بر شانه‌های شهر تهران وارد می‌شود و هزینه‌های پایتخت را افزایش می‌دهد.

حریم و بستر

آزادسازی به حریم رودخانه‌های تهران رسید

یکی از مشکلات مناطق و محدوده‌های حاشیه و حریم شهر تهران، تصرف بستر و حاشیه رودخانه‌ها و ساخت و سازهایی است که طی سال‌ها و دهه‌های گذشته در این بخش‌ها صورت گرفته است. ازجمله می‌توان به جنجالی که در سال‌های گذشته برسر خبر ساخت‌وساز در حریم رودخانه دارآباد به راه افتاد اشاره کرد که در ادامه معاون وقت شهرسازی و معماری شهرداری تهران با تکذیب هرگونه صدور مجوز برای ساخت‌وساز در حریم رودخانه دارآباد، گفت درصورت ساخت‌وساز در این عرصه‌ها، نه‌تنها شــهرداری بلکه وزارت نیرو هم مدعی خواهد بود. بعد از دستور رئیس‌جمهور مبنی بر لزوم آزادسازی سواحل شمال و جنوب کشور در سال ۱۴۰۰، آزادسازی بستر و حاشیه رودخانه‌های تهران به‌ویژه رودخانه‌های فرحزاد و کن در حریم غربــی پایتخت به‌صورت ویژه در دستور کار شــهرداری و شرکت آب منطقه‌ای قرار گرفت. شهر تهران ۱۰ رودخانه و مسیل دارد که طول آنها در مجموع به ۲۸۴کیلومتر می‌رســد. آزادسازی حریم و بســتر رودخانه در اختیار آب منطقه‌ای است و مقرر شده است تا ۱۵ متر به‌عنوان حریم ایمن بستر رودخانه آزادسازی شود. طبق نظر کارشناسان مقرر شده است تا بستر رودخانه‌ها کاملاً آزاد و روباز باشد. بعد از آزادسازی بخش‌های زیادی از بستر رودخانه فرحزاد در سال ۱۴۰۰، در سال ۱۴۰۱ آزادسازی حریم رودخانه‌ها در حریم شهر تهران به رودخانه کن رسید. آزادسازی بستر و حریم رودخانه در که هدف‌گذاری بعدی است و شناسایی در این منطقه انجام شده است.

صیانت از حریم، به دور از اقدامات چکشی

گزارش همشهری از آخرین وضعیت تخریب سازه‌های حریم رودخانه و تعیین تکلیف روستاییان امامزاده داوود(ع)

پیگیری
سیمین برادران
روزنامه‌نگار

فوت ۴۴نفر و خسارت ۴هزارمیلیارد تومانی در کل استان تهران، آورده سیل مردادماه ۱۴۰۱ بود که حوالی امامزاده داوود یعنی حریم منطقه ۵شهرداری تهران را تحت‌تأثیر قرار داد و این فاجعه منجر به داغ‌شدن موضوع آزادسازی حریم شد. متخصصان معتقدند ساخت و ساز در حریم رودخانه نباید انجام شــود؛ چون زمانــی که رودخانه طغیان کند مسیر خود را برای حرکت پیدا خواهد کرد و اینجاست که همه آنچه ســر راه دارد را با خود می‌برد. بر همین اساس ۲ مصوبه برای رودخانه امامزاده داوود مطرح شده؛ یکی مصوبه شورای تأمین استان و دیگری دستور مقام قضایی که بازگشــایی و آزادسازی حریم رودخانه را مورد تأکید قرار داده و باید انجام شود؛ لذا بنا به گفته محسن منصوری، استاندار وقت باید آن دسته از شهروندان که حق و حقوقی دارند حقوقشان جبران شود. منصوری در شــهریورماه سال گذشته اعلام کرد که «برخی ساخت و سازهای محدوده رودخانه امامزاده داوود غیرمجاز است و افراد متصرف هستند و بخشی هم مالک هستند و ساخت و ســاز آنها مجاز بوده و حقوق و خسارت آنها باید جبران شود.» او در جای دیگری عنوان می‌کند: «وظایف تک‌تک دستگاه‌های مرتبط مشخص شده؛ به شکلی که آزادســازی بستر رودخانه را باید آب منطقه‌ای دنبال کند. مصمم هستیم موضوع ساخت و سازهای غیرمجاز محدوده امامزاده داوود را حل کنیم، ولی این کار با روش و آداب خودش صورت خواهد گرفت؛ یعنی از انجام اقدامات چکشی خودداری خواهیم کرد تا این موضوع به بهترین شکل ممکن حل‌وفصل شود.»

تعیین تکلیــف خانه‌های روســتایی همچنان مسکوت مانده است

اما موضوع تخریب ســازه‌های حریم رودخانه و تعیین تکلیف مردم سیل‌زده پس از ۹ماه، موضوعی است که اهمیت داشــت. بتول فتحعلی، عضو شورای روستای امامزاده داوود آخرین وضعیت این روســتا بعد از سیل مرداد ۱۴۰۱ را تشــریح می‌کند و به خبرنگار روزنامه همشــهری می‌گوید: «وضعیت امامــزاده داوود هیچ تغییری نکرده است؛ با این تفاوت که سقف کانال توسط آب منطقه‌ای برداشته شده و بناست طرحی بدهند تا ســاماندهی کانال با کمک فرمانداری انجام و شرایط مناسب‌تر شود.»

او درخصوص تخریب ساخت‌وسازهای اطراف امامزاده داوود عنوان می‌کند: «در حال حاضــر هیچ تخریبی صورت نگرفته اســت ولی قرار شــده تا جلســه‌ای با بنیاد مسکن و آب منطقه‌ای گذاشــته شود و نقشه‌ها درخصوص تخریب و حریم مورد بررسی قرار گیرد.»

فتحعلی خاطرنشان می‌کند: «برخی از ملک‌های مردم برای ۱۰۰سال گذشته و برخی پیش از سال ۴۷ ساخته شده است و اگر بنا به تخریب باشد حتماً باید جانمایی برای آن درنظر بگیرند و مبلغی به مردم پرداخت شود.» عضو شــورای روســتای امامزاده داوود با بیان اینکه وضعیت روســتای امامزاده داوود کوهســتانی است و نمی‌توان جای خاصی برای انتقال مردم درنظر گرفت و در منطقه مانور داد، افزود: «اولین معضل ما این است که نمی‌توان ملک‌ها را تهاتر کرد و جایی در آن منطقه به مردم بدهیم.

البته هنوز حکمی بابت تخریب و تأمین نظر مردم داده نشده و اصلاً اتفاق خاصی از زمان سیل تاکنون رخ نداده است که بازســازی یا آماده‌سازی محل صورت گیرد.» او با بیان این نکته و ضمــن انتقاد از عدم‌تعیین تکلیف خانه‌های حریــم رودخانه عنوان می‌کند: «مســئله، بایکوت مانده اســت؛ مگر اینکه در جلســات آینده به این مســائل بپردازند. البته به‌صورت ضمنی بنا شده اســت مقداری از اراضی منطقه را جــزو اراضی بافت روستا محسوب کنند، اما اگر مردم با آن املاک موافقت کنند خوب اســت؛ در غیراین صورت موضوع مسکوت می‌ماند.» او در پاســخ به این ســؤال که چند خانه در روستای امامزاده داوود باید تعیین‌تکلیف شوند، گفت: «حدود ۴۰ملک چندطبقه در قســمتی که بناســت تخریب کنند وجود دارد که شــامل منطقه مسکونی، رستوران، زائرسرا و... است. قسمتی هم که خراب شده چون آب و برق ندارد ساکنان نمی‌توانند در آنجا زندگی کنند و ناچار شــدند تا در روستای پایین‌دستی ساکن شــوند.» فتحعلی ادامه می‌دهد: «برخی ساکنان هم که خانه‌شان تخریب شــده و در روستای پایین‌دستی جایی نداشــتند، به تهران رفتند و آنجا هم با توجه به هزینه سنگین نتوانستند اقامت داشته باشند و برخی از افرادی که در این منطقه فعالیت داشتند تحت عنوان دســتفروش در مترو کار می‌کنند و برای خود کاسبی دســت‌وپا کرده‌اند؛ درصورتی‌که در روســتا رستوران داشتند و کار می‌کردند.» این مقام مسئول در روستای امامــزاده داوود تأکید می‌کند: تخریب روســتا کنش بسیاری از سوی مردم در پی دارد و باید راهکاری ارائه دهند که نظر مردم هم جلب شود تا به حکم‌ها تمکین کنند. تنها کمکی که نهادها بعد از این جلسات کرده‌اند این بوده که چندین بسته معیشــتی به‌عنوان مسکن داده‌اند ولی کارهای زیربنایی صورت نگرفته است.

شهرداری تسهیلگری کرد

احسان شریفی، شهردار منطقه ۵شهرداری تهران در رابطه با اقدامات شهرداری تهران برای این روستا عنوان می‌کند: «شــهرداری زمان ســیل کمک‌ها و اقدامات بسیاری برای سیل‌زدگان انجام داد و بعد از آن هم سعی در تسهیلگری داشت؛ درصورتی‌که این روستا در حوزه شهرداری تهران نبود»

او می‌گوید: «۸۸نفر از افرادی که کســب‌وکار داشتند به ســازمان میادین و تره‌بار معرفی شدند که به‌صورت یک ساله و رایگان غرفه دریافت کنند. شهرداری در این رابطه تسهیلگری کرده است.»

به‌گفته شریفی این افراد را بخشداری معرفی کرده است و شامل کل افرادی هستند که بیکار شده‌اند.

و اما بعد...

روســتای ســیل‌زده امامزاده داوود جزو حریم تهران محسوب می‌شود و در حوزه استحفاظی شهرداری تهران نیست. دولت باید نسبت به تعیین تکلیف ساختمان‌های این روستا تصمیم‌گیری کند. بنا به گفته رئیس شورای روستا امامزاده داوود هنوز هیچ اتفاقی در جهت بهبود وضعیت زندگی این افراد صورت نگرفته است و برخی از مردم هم برای امــرار معاش به متــروی تهران پناه برده‌اند؛ گرچه شهرداری برای افرادی که بیکار شده‌اند تســهیلاتی فراهم کرده، اما خانه‌ها و سازه‌های مردم باید تعیین تکلیف شود و همزمان با آن حریم رودخانه نیز امن.

عکس: همشهری/ امیر رستمی

حقوقی

آزادسازی ۷۵مورد در سال ۱۴۰۰

در ســال ۱۴۰۰، ۷۵ مورد دســتور قضایــی در خصوص آزادســازی حریم رودخانه‌های تهران صادر شد که عمده این پرونده‌ها با ۳۹ مورد مربوط به رودخانه فرحزاد بود که این احکام در ۲ مرحله با همکاری نیروی انتظامی عملیاتی و ۳۹ مورد از تصرفات غیرمجاز شامل بنا، رستوران، آلاچیق و بناهای کارگری در بســتر رودخانه تخریب شد. در بحث آزادســازی حریم رودخانه‌های تهــران، عبور آنها از بافت شهری، شــرایط را بررسی و رســیدگی به این موضوع را با پیچیدگی‌هایی مواجه کرده و رسیدگی به این موارد مستلزم کارهای فنــی و حقوقی زیادی اســت. ازجمله در محدوده دربند بناهایی قدیمی و در برخی موارد همراه با سند وجود دارد که ساخت‌وسازهای انجام شده در این بخش براساس مجوزهای صادر شده توسط سایر دستگاه‌ها در گذشته انجام شده است و برخورد با آنها مستلزم کار و بررسی‌های حقوقی بیشتر است.

۹۵درصد توسط اشخاص حقیقی

فقط حدود ۵درصد از فضای اشــغال شــده بستر و حریم رودخانه‌های تهران در اختیار دستگاه‌های نظامی، دولتی و حکومتی اســت و ۹۵درصد حریم‌های اشــغال شده در تصرف اشخاص حقیقی(شــخصی)قرار دارد. طبق آخرین آمارها کمتر از ۴درصد از بستر و حریم رودخانه‌های تهران در تصرف اســت که آزادســازی این بخش نیز در دستور کار قراردارد. با توجه به حساســیتی کــه دولت و مدیریت شهری روی این موضوع دارند و همچنین اراده‌ای که برای آزادسازی حریم و بســتر رودخانه‌ها وجود دارد، به‌زودی شاهد آزادسازی کامل صد درصد رودخانه‌ها در حریم شهر تهران خواهیم بود.